

Akköy Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi

Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD)

Haziran 2024

Bu sayfa numaralandırma amacıyla özellikle boş bırakılmıştır.

Mott MacDonald
Mesa Koz
Sahrayıcedit District
Atatürk Street No. 69 / 255
34734 Kadıköy
İstanbul
Türkiye

T +90 (0) 216 766 3118
mottmac.com

Akköy Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi

Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD)

Haziran 2024

Yayın ve Revizyon Kaydı

Revizyon	Tarih	Hazırlayan	Kontrol	Onay	Açıklama
A	Nisan 2024	Esra Demirhan Melisa M. Turan	Gizem A. Gürler	Hande Hatipoğlu	Akköy RES Taslak Kritik Habitat Değerlendirmesi
B	Haziran 2024	Esra Demirhan Melisa M. Turan	Gizem A. Gürler	Hande Hatipoğlu	Akköy RES Nihai Taslak Kritik Habitat Değerlendirmesi

Belge referansı: 221100030 | KHD | B |

Bu belge, talepte bulunan taraf için sadece yukarıda belirtilen proje kapsamında kullanılmak amacıyla düzenlenmiştir. Başka herhangi bir tarafça başka amaçlar için kullanılmamalıdır.

Bu belgenin başka herhangi bir tarafça başka amaçlarla kullanılması veya başka taraflarca bize sağlanan verilerdeki bir hata veya noksanlık nedeniyle belgede herhangi bir hata veya noksanlık olması halinde sorumluluk kabul edilmez.

Bu belge gizli bilgiler ve özel fikri mülkiyet içermektedir. Bizden ve bu belgeyi talep eden taraftan onay alınmadan başka taraflara gösterilmemelidir.

İçindekiler

Tanımlar ve Kısaltmalar	1
Yönetici Özeti	3
1 Giriş	4
1.1 Proje Arka Planı	4
1.2 Çalışmanın Kapsamı	4
2 Metodoloji	5
2.1 Geçerli Kılavuzlar ve Standartlar	6
2.1.1 Ulusal Gereklilikler	6
2.1.2 Uluslararası Gereklilikler	7
2.1.3 Proje Standartları	7
2.2 Veri Toplama	8
2.2.1 MasaBaşı Çalışması	8
2.2.2 Saha Çalışmaları	9
2.3 Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanının Belirlenmesi	9
2.4 Sınırlamalar ve Varsayımlar	14
2.5 Kritik Habitat Değerlendirme Kriterleri	14
3 Mevcut Durum	17
3.1 Uluslararası Tanınan ve Ulusal Olarak Korunan Alanlar	17
3.2 Habitatlar ve Flora	17
3.3 Fauna	20
3.3.1 Kuşlar	20
3.3.2 Yarasalar	21
3.3.3 Karasal fauna (yarasa dışı memeliler, sürüngenler, amfibiler)	23
3.3.4 Omurgasızlar	23
4 Kritik Habitat Değerlendirmesi	24
4.1 Kriter 1-3: Türlerin Biyoçeşitlilik Değerleri	24
4.2 Kriter 4 : Yüksek Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler	34
4.3 Kriter 5 Temel evrimsel süreçler	34
5 SONUÇ	35

Tablolar

Tablo 2-1: Habitat Sınıfları	5
------------------------------	---

Tablo 2-2: Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Ulusal Mevzuat	7
Tablo 2-3: Kriter 1-4 için Kritik Habitatın tetiklenmesine yönelik nicel eşikler	15
Tablo 3-1: Proje EA'sındaki Habitat Türleri	17
Tablo 3-2: Saha Yollarında Habitat Kaybı	17
Tablo 3-3: Türbin Ayakzinde Habitat Kaybı	17
Tablo 3-4: Şalt Sahasında Habitat Kaybı	17
Tablo 3-5: EİH'deki Habitat Kaybı	18
Tablo 3-6: Proje alanındaki endemik türler ve koordinatları	18
Tablo 3-7: Potansiyel türlerin listesi, koruma statüleri ve Ulusal ÇED'de gözlemlenip gözlemlenmedikleri veya literatürde belirtilip belirtilmedikleri (L/G)	20
Tablo 3-8: Türkiye'deki yarasalar türlerinin listesi, koruma statüsü, çarpışma riski ve Ulusal ÇED'de (L/G) gözlemlenip gözlemlenmediği	22
Tablo 3-9: Proje alanı için önemli karasal fauna listesi	23
Tablo 4-1: Bitki Türleri Kritik Habitat Değerlendirmesi – Kriter 1-2	25
Tablo 4-2: Kriter 1'e göre Karasal Fauna için Kritik Habitat Değerlendirmesi	26
Tablo 4-3: Kriter 1 ve 3'e dayalı olarak Kuş Türleri için Kritik Habitat Değerlendirmesi	26
Tablo 4-4: Yarasalar Türleri için Kriter 1 ve 3'e dayalı Kritik Habitat Değerlendirmesi	31
Tablo 4-5: Omurgasız Türler için Kritik Habitat Değerlendirmesi Kriter 1-3'e bağlıdır	33
Tablo 4-6: Kriter 4 Yüksek Derecede Tehdit Altında / Benzersiz Ekosistem Değerlendirmesi	34
Tablo 5-1: Kritik Habitat Tetikleyici Türler	35
Tablo 5-2: Öncelikli Biyoçeşitlilik Özellikleri	35

Şekiller

Şekil 2-1: Projedeki Flora ve Karasal Fauna için EUAA	11
Şekil 2-2: Projedeki Kuşlar ve Yarasalar için EUAA	12
Şekil 2-3: Projedeki farklı biyolojik taksonlar için EA	13
Şekil 3-1: Projenin Eunis Habitat Türleri	19

Tanımlar ve Kısaltmalar

Kısaltma	Açıklama
BYP	Biyçeşitlilik Yönetim Planı
Ç&S	Çevresel ve Sosyal
ÇDP	Çevre Düzeni Planı
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
ÇSED	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi
ÇSG	Çevre Sağlık Güvenlik
ÇŞGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ÇSP	Çevresel ve Sosyal Politika
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Danışman	Mott MacDonald Türkiye
DB	Dünya Bankası
DSİ	Devlet Su İşleri
EA	Etki Alanı
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
EP	Ekvator Prensipleri
Enerjisa Üretim / Proje Şirketi	Enerjisa Enerji Üretim Anonim Şirketi
ENH	Enerji Nakil Hattı
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
IESC	Kredi Verenlerin Bağımsız Çevre ve Sosyal Danışmanı
IFC	Uluslararası Finans Kuruluşu
IFI	Uluslararası Finans Kuruluşları
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
ISO	Uluslararası Standardizasyon Örgütü
İHED	İnsan Hakları Etki Değerlendirmesi
İK	İnsan Kaynakları
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
KTB	Kültür ve Turizm Bakanlığı
ÖBÖ	Öncelikli Biyçeşitlilik Özellikleri
ÖDA	Önemli Doğa Alanı
PEA	Proje'den etkilenen alan
PEK	Proje'den Etkilenen Kişiler
PG	Performans Gerekliliği
PKP	Paydaş Katılım Planı

Proje	Akköy Rüzgar Enerjisi Santrali
PS	Performans Standardı
PTD	Proje Tanıtım Dokümanı
RES	Rüzgar Enerjisi Santrali
SG	Sera Gazları
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
TİB	Ticari İşletmeye Başlama
TİS	Toplum İrtibat Sorumlusu
TM	Trafo Merkezi
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
TOÖ	Teknik Olmayan Özet
TTDP	Topluluk Temelli Destek Programı
TÜREB	Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği
YEKA	Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları
YERT	Yatay Eksenli Rüzgar Türbini
YYEP	Yeniden Yerleşim Eylem Planı

Yönetici Özeti

Akköy RES Projesi için Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD), kritik habitatlar ve kritik habitatları tetikleyen türler olarak kabul edilen alanları belirlemek için IFC PS6 ve ilgili Kılavuzlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD), biyolojik çeşitlilik özelliklerinin ve tehdit altındaki yaban hayatının ve tespit edilen bitki türlerinin taranmasını sunmaktadır.

Bu rapor, Projele ilişkili olan Doğal ve Değiştirilmiş Habitat ile ilişkili Kritik Habitat ve Öncelikli Biyoçeşitlilik Özellikleri (ÖBÖ) niteliğindeki biyoçeşitlilik değerlerini belirlemeyi ve varsa veri boşluklarını ve ek saha araştırmalarına duyulan ihtiyacı tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda literatür taramaları, masa başı ve saha çalışmaları yapılmış, ulusal ve uluslararası kabul görmüş alanlar Ekolojik Açından Uygun Analiz Alanı içerisinde değerlendirilmiştir. PS6 ve ilgili Kılavuzlar doğrultusunda, kritik habitatlar, kritik habitat tetikleyici türler ve önemli biyoçeşitlilik özellikleri, kritik habitatların (i) Kritik Tehlike Altındaki ve/veya Tehlike Altındaki türler için önemli öneme sahip habitatlar; (ii) endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için önemli öneme sahip habitatlar (ii) endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için büyük önem taşıyan habitat; (iii) göçmen türlerin ve/veya toplayıcı türlerin küresel olarak önemli konsantrasyonlarını destekleyen habitat; (iv) yüksek derecede tehdit altındaki ve/veya benzersiz ekosistemler; ve/veya (v) Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanı içindeki kilit evrimsel süreçlerle ilişkili alanlar.

Projeye özgü verilerdeki ve bazı türler için küresel ve/veya bölgesel mevcudiyeti ile ilgili literatüre ilişkin belirsizliklerin bir araya gelmesi nedeniyle, mevcut KHD için üst düzey bir değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Veri kalitesi ve miktarını ele alarak mevcut durumu iyileştirmek amacıyla 2024 yılında flora, fauna, kuşlar, yarasalar ve omurgasız türler için kapsamlı ek mevcut durum araştırmaları planlandığından, bu KHD çalışması ön hazırlık olarak kabul edilmelidir. Yaşayan bir belge olarak mevcut KHD'nin, ek temel veri toplama çalışmalarının ardından veri boşlukları giderildikten sonra önemli ölçüde revize edilmesi beklenmektedir.

Değerlendirme ışığında, bir bitki türü, 3 kuş türü, 7 memeli türü ve bir sürüngen türü olmak üzere toplamda 12 tür, ÖBÖ tetikleyici için PBF olarak tanımlanmıştır. Bir kuş türü, 2024 temel durum raporunda netleştirilmek üzere potansiyel kritik habitat türü olarak belirlenmiştir.

1 Giriş

1.1 Proje Arka Planı

Enerjisa Üretim Santralleri Anonim Şirketi, “YEKA Yönetmeliği” ve “Rüzgar Enerjisine Dayalı YEKA ve Toplam Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisi” kapsamında 30 Mayıs 2019 tarihinde Aydın Bağlantı Bölgesinde yatırım yapmaya hak kazanmıştır. Bunun üzerine Enerjisa Üretim Santralleri Anonim Şirketi ile ETKB arasında 09 Mart 2020 tarihinde “YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesi” imzalanmıştır. Akabinde, Enerjisa Üretim Santralleri Anonim Şirketi tarafından Aydın Bağlantı Bölgesi için imzalanan “YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesi” 3 Haziran 2021 tarihinde imzalanan devir sözleşmeleri ile Enerjisa Enerji Üretim Anonim Şirketi'ne (“Enerjisa Üretim” veya “Proje Şirketi”) devredilmiştir.

Enerjisa Üretim tarafından Aydın İli, Didim İlçesi, Akköy ve Yeniköy Köylerinde 6 türbinli ve 25,2 MWm/25,2 MWe toplam kurulu güce sahip Akköy RES Projesi (“Proje”) kurulması planlanmaktadır. Proje bileşenleri altı türbin, bir şalt sahası, Proje yolları (yani erişim ve saha yolları) ve Proje ile ilişkili bir tesis olarak bir enerji iletim hattından (EİH) oluşmaktadır. Proje, Enerjisa Üretim tarafından başlatılan ve Türkiye'nin batısındaki Ege ve Marmara Bölgelerinde yer alan toplam 180 rüzgar türbininden 750 MW toplam kurulu güce sahip dokuz projelik rüzgar enerjisi yatırım paketinin bir parçasıdır; bölgenin rüzgar enerjisi potansiyelini değerlendirmeyi ve kullanmayı ve ulusal stratejiye ve bölgesel ekonomiye katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Bu rapor, Akköy RES Projesi için IFC PS6 ve ilgili Kılavuzlar doğrultusunda kritik habitat olarak kabul edilen alanların belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD) içermektedir.

PS6, Kritik Habitat için, Kritik Habitat niteliğindeki biyolojik çeşitlilik için net bir kazanç elde edilmesi de dahil olmak üzere çeşitli şartlar getirmektedir. Projeden potansiyel olarak etkilenen tüm Kritik Habitat özellikleri için net bir kazanç gereklidir. Kalan önemli olumsuz etkilerin öngörülmediği durumlarda, nitel kanıtlar ve uzman görüşü ile desteklenen ek koruma eylemleri net bir kazanımı kanıtlamak için yeterli olabilir. Bununla birlikte, etki azaltma hiyerarşisinin ilk adımlarında (kaçınma, azaltma, eski haline getirme) uygulanabilir önleyici ve onarıcı eylemlerin uygulanmasından sonra, Kritik Habitat niteliğindeki bir özellik üzerinde potansiyel olarak önemli bir kalıntı etki varsa, uygun bir coğrafi ölçekte ölçülebilir koruma sonuçları ile ekolojik telafi (denkleştirme) gereklidir. Doğal Habitatlarda, mümkünse net kayıp olmaması gerekmektedir. Projeye özel sağlam bir ÇSED temelini oluşturulması hayati önem taşır, ardından etkilerin önlenmesini, en aza indirilmesini ve mümkün olduğunca eski haline getirilmesini sağlamak için etki azaltma hiyerarşisinin yinelenmeli ve kapsamlı bir şekilde uygulanması, kalan etkilerin önemini ve denkleştirme gerekliliğini azaltır.

Bu rapor yaşayan bir belgedir ve bu nedenle, inşaat ve işletme boyunca Proje programı ve tasarımına ilişkin artan anlayışı yansıtacak şekilde güncellenmeli (Proje Kreditorleri tarafından aksi kararlaştırılmaya kadar) ve ayrıca yeni bilgiler elde edildikçe (örneğin, devam eden / inşaat öncesi anketlerden elde edilen veya ilgili paydaşlardan alınan) bilgilendirilmelidir.

2 Metodoloji

IFC PS6 uyarınca, habitatlar değiştirilmiş, doğal ve kritik habitatlar olarak ayrılır. Kritik habitatlar, aşağıdakiler de dahil olmak üzere yüksek biyolojik çeşitlilik değerini destekleyen değiştirilmiş veya doğal habitatlar olabilir:

- Kritik tehlike altındaki ve/veya nesli tükenmekte olan türler için büyük önem taşıyan habitatlar (Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) Kırmızı Listesi)
- Endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için büyük önem taşıyan habitat
- Göçmen türlerin ve/veya toplayıcı türlerin küresel olarak önemli konsantrasyonlarını destekleyen habitat
- Yüksek derecede tehdit altındaki ve/veya benzersiz ekosistemler
- Temel evrimsel süreçlerle ilişkili alanlar

PS6, bitki örtüsü durumuna ('kalite' veya 'durum') ve biyolojik çeşitlilik için önemine dayalı olarak üç alan sınıfının en iyi şekilde nasıl tanımlanacağına rehberlik eder (bkz. Tablo 2-1). PS6, bu alanlara atıfta bulunmak için içlerindeki gerçek bitki örtüsünden ziyade 'habitat' terimini kullanmaktadır. Bu üç alan (i) Değiştirilmiş Habitat; (ii) Doğal Habitat; ve (iii) Kritik Habitat (Kritik Habitat, Değiştirilmiş ve Doğal Habitatın bir alt kümesidir) olarak sınıflandırılır.

Habitat durumu, ekosistemdeki insan değişikliğinin boyutuna bağlı olarak Doğal ya da Değiştirilmiş olarak sınıflandırılır. Monokültür plantasyonlar, tarım alanları ve kentsel alanlar genellikle Değiştirilmiş olarak sınıflandırılır. Hem Doğal hem de Değiştirilmiş Habitatlar küresel olarak önemli biyolojik çeşitlilik değerleri içerebilir ve bu nedenle Kritik Habitat olarak nitelendirilebilir.

Tablo 2-1: Habitat Sınıfları

PS 6'da Belirlenen Alanlar		Alanın Durumu	
		Doğal	Modifiye Edilmiş
Yüksek Biyoçeşitlilik Değerleri	Mevcut	Kritik Habitat	Kritik Habitat
	Mevcut Değil	Doğal Habitat	Modifiye Edilmiş Habitat

Habitat tahribatı biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi için büyük bir tehdit olarak kabul edildiğinden ve etkilerin olası önemini değerlendirmek için, IFC PS6 habitat durumuna bağlı olarak aşağıdakileri gerektirir:

Değiştirilmiş habitatlar, büyük oranda yerli olmayan bitki ve/veya hayvan türlerini içerebilen ve/veya insan faaliyetlerinin bir alanın birincil ekolojik işlevlerini ve tür kompozisyonunu önemli ölçüde değiştirdiği alanlardır.

Değiştirilmiş habitatlar tarım için yönetilen alanları, orman plantasyonlarını, geri kazanılmış kıyı bölgelerini ve geri kazanılmış sulak alanları içerebilir.

PS6, PS1'de istenen risk ve etkilerin belirlenmesi süreciyle belirlendiği üzere önemli biyoçeşitlilik değeri içeren değiştirilmiş habitat alanları için geçerlidir. Müşteri bu tür biyoçeşitlilik üzerindeki etkileri en aza indirmeli ve uygun şekilde hafifletici önlemler almalıdır.

Doğal habitatlar, büyük ölçüde yerli kökenli bitki ve/veya hayvan türlerinin canlı topluluklarından oluşan ve/veya insan faaliyetlerinin bir alanın birincil ekolojik işlevlerini ve tür kompozisyonunu esasen değiştirmedikleri alanlardır.

Aşağıdakilerin tümü kanıtlanmadıkça, müşteri doğal yaşam alanlarını önemli ölçüde dönüştürmeyecek veya bozmayacaktır:

- Değiştirilmiş habitat üzerinde projenin geliştirilmesi için bölgede başka uygulanabilir alternatifler bulunmamaktadır;
- Etkilenen Topluluklar da dahil olmak üzere paydaşların dönüşüm ve bozulmanın boyutuna ilişkin görüşleri istişare yoluyla belirlenmiştir; ve
- Herhangi bir dönüşüm veya bozulma, etki azaltma hiyerarşisine göre hafifletilir.

Doğal habitat alanlarında, mümkün olan yerlerde biyolojik çeşitlilikte net kayıp olmayacak şekilde etki azaltma önlemleri tasarlanacaktır. Uygun eylemler şunları içerir:

- Ayrılmış alanların belirlenmesi ve korunması yoluyla biyoçeşitlilik üzerindeki etkilerin önlenmesi,
- Biyolojik koridorlar gibi habitat parçalanmasını en aza indirecek önlemlerin uygulanması;
- Faaliyetler sırasında ve/veya faaliyetler sonrasında habitatların eski haline getirilmesi; ve
- Biyoçeşitlilik denkleştirmelerinin uygulanması

Kritik habitatlar, (i) Kritik Tehlike Altındaki ve/veya Tehlike Altındaki türler için önemli öneme sahip habitatlar; (ii) endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için önemli öneme sahip habitatlar; (iii) göçmen türlerin ve/veya toplayıcı türlerin küresel olarak önemli yoğunluklarını destekleyen habitatlar; (iv) yüksek derecede tehdit altındaki ve/veya benzersiz ekosistemler; ve/veya (v) kilit evrimsel süreçlerle ilişkili alanlar dahil olmak üzere yüksek biyolojik çeşitlilik değerine sahip alanlardır.

- Kritik habitat alanlarında, müşteri aşağıdakilerin tümü kanıtlanmadıkça herhangi bir proje faaliyeti uygulamayacaktır.
- Kritik olmayan değiştirilmiş veya doğal habitatlar üzerinde projenin geliştirilmesi için bölgede başka uygulanabilir alternatifler bulunmamaktadır;
- Proje, kritik habitatın belirlendiği biyoçeşitlilik değerleri ve bu biyoçeşitlilik değerlerini destekleyen ekolojik süreçler üzerinde ölçülebilir olumsuz etkilere yol açmaz;
- Proje, Kritik Tehlike Altındaki veya Tehlike Altındaki herhangi bir türün küresel ve/veya ulusal/bölgesel popülasyonunda makul bir süre içinde net bir azalmaya yol açmaz; ve
- Sağlam, uygun şekilde tasarlanmış ve uzun vadeli bir biyoçeşitlilik izleme ve değerlendirme programı müşterinin yönetim programına entegre edilir.

Bir müşterinin yukarıda tanımlanan gereklilikleri karşılayabildiği durumlarda, projenin etki azaltma stratejisi bir Biyoçeşitlilik Eylem Planında tanımlanacak ve kritik habitatın belirlendiği biyoçeşitlilik değerlerinde net kazanımlar elde edecek şekilde tasarlanacaktır.

2.1 Geçerli Kılavuzlar ve Standartlar

2.1.1 Ulusal Gereklilikler

Çevre mevzuatına ilişkin Türk mevzuatının temel çerçevesi Çevre Kanunu'dur (Kanun No: 2872). Habitatların ve türlerin korunmasına ilişkin ulusal kanun ve yönetmelikler Tablo 2-2'de listelenmiştir.

Tablo 2-2: Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Ulusal Mevzuat

Mevzuat (Resmi Gazete Tarih/Sayı - Son Değişiklik Tarihi)	Ulusal Strateji Belgeleri
Milli Parklar Kanunu (11.08.1983/18132 - 09.07.2018)	Bitki Genetik Çeşitliliğinin Yerinde Korunmasına İlişkin Ulusal Plan (1998)
Kara Avcılığı Kanunu (11.07.2003/25165 - 28.10.2020)	Ulusal Çevre Eylem Planı (1999)
Hayvanları Koruma Kanunu (01.07.2004/25509 - 13.12.2010)	Ulusal Ormancılık Programı (2004)
Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği (04.04.2014/28962 - 23.06.2022)	İklim Değişikliği Eylem Planı (2012)
Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşmenin Uygulanmasına Dair Yönetmelik (27.12.2001/24623 - 20.07.2019)	Türkiye Çölleşmeyle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2015)
Yaban Hayatı ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahalarını Koruma Yönetmeliği (08.11.2004/25637)	Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2015)
Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (23.07.1983/18113 - 15.06.2022)	Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı (2019)
Bitki Genetik Kaynaklarının Toplanması, Korunması ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik (19.07.2012/28358)	
Su Ürünleri Kanunu (04.04.1971/ 13799 - 17.02.2021)	
Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı (08.07.2011/ 27988)	
Çevre Kanunu (11.08.1983 / 18132 - 15.06.2022)	
Orman Kanunu (08.09.1956 / 9402 - 25.12.2021)	
Mera Kanunu (28.02.1998 / 23272 - 18.01.2019)	
Kıyı Alanları Yönetimi Kanunu (17.04.1990 / 20495 - 28.10.2020)	

2.1.2 Uluslararası Gereklilikler

Habitatların ve türlerin korunmasına ilişkin uluslararası anlaşmalar, sözleşmeler ve protokoller aşağıda listelenmiştir:

- Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Barselona Sözleşmesi) (1981)
- Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (BERN) (1984)
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (1994)
- Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (RAMSAR) (1994)
- BM Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (1997) ve Cartagena Biyogüvenlik Protokolü (2004)
- Kyoto Protokolü (2009)
- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) (1996)
- Paris Anlaşması (2016)

2.1.3 Proje Standartları

Proje Şirketi, Projeyi Kredi Kuruluşlarının politika ve gerekliliklerine (yani EP IV, IFC ve EBRD standartları) uygun olarak geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Proje için biyoçeşitliliğe ilişkin uluslararası kredi standartları IFC PS6 ve ilgili KN6, EBRD PG6 ve KN6 ile EP IV tarafından temsil edilmektedir.

Etki değerlendirmesi ve kritik habitat değerlendirmesi aşağıdaki uluslararası gerekliliklere uygun olarak gerçekleştirilmiştir:

- IFC Çevresel ve Sosyal Sürdürülebilirlik PS
- EBRD'nin Çevresel ve Sosyal Politika ve PG
- Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) Tehdit Altındaki Türlerin Kırmızı Listesi
- Kuşlar Direktifi (2009/147/EC)
- Habitat Direktifi (92/43/EEC10)

- Gelişmekte Olan Piyasa Ülkelerindeki Kıyı Rüzgâr Enerjisi Tesisleri için İnşaat Sonrası Kuş ve Yarasa Ölümlerinin İzlenmesi - İyi Uygulama El Kitabı (2023)

IFC PS6 hedefleri şu şekilde sıralanabilir:

- Biyoçeşitliliği korumak ve muhafaza etmek,
- Ekosistem hizmetlerinden elde edilen faydaların sürdürülmesi,
- Koruma ihtiyaçları ve kalkınma önceliklerini bütünleştiren uygulamaların benimsenmesi yoluyla canlı doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini teşvik etmek.

Benzer şekilde, EBRD PR6 hedefleri aşağıda tanımlandığı gibidir:

- İhtiyati bir yaklaşım kullanarak biyoçeşitliliği korumak ve muhafaza etmek,
- Net kayıp olmaması ve uygun olduğu durumlarda net biyolojik çeşitlilik kazancı elde edilmesi amacıyla projelerin tasarımında ve uygulanmasında azaltma hiyerarşisinin benimsenmesi,
- Ekosistem hizmetlerini sürdürmek ve
- Canlı doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve kullanımı konusunda iyi uluslararası uygulamaların teşvik edilmesi.

2.2 Veri Toplama

KHD'nin mevcut durum toplama metodolojisi, temel olarak aşağıda ayrıntıları verilen masa başı bileşenlerine ve Ulusal ÇED'in bir parçası olarak yürütülen saha araştırmalarından elde edilen verilere dayanmaktadır.

2.2.1 MasaBaşı Çalışması

Çalışma alanının kapsamlı bir masabaşı incelemesi, mevcut Biyoçeşitlilik çalışmasının ana bileşenini oluşturmaktadır. Masabaşı bileşeni aşağıdakiler incelenerek gerçekleştirilmiştir:

- Ulusal ÇED raporu ve ekleri
  - Ek 18 - Arıcılık Raporu
  - Ek 24 - Flora, Fauna ve Ornitoloji Raporu
  - Ek 25 - Yarasa Raporu
  - Ek 26 - Ornitoloji Raporu
- İlgili kamuya açık hakemli literatür
- Beyaz ve gri literatür
- Kamuya açık biyoçeşitlilik veri tabanları
  - eBird¹,
  - European Breeding Bird Atlas²
  - iNaturalist³,
  - Tramem⁴,
  - Trakel⁵,
  - Trakus⁶,

¹ Retrieved November 28, 2023, from Ebird.org.

² Retrieved November 28, 2023, from ebba2.info

³ Retrieved November 28, 2023, from Inaturalist.org.

⁴ Retrieved November 28, 2023, from Tramem.org.

⁵ Retrieved November 28, 2023, from Trakel.org.

⁶ Retrieved November 28, 2023, from Trakus.org.

- Movebank⁷
- Global Invasive species database⁸
- Bizimbitkiler⁹
- Uydu görüntüleri ve haritalar
- Yerel biyoçeşitlilik uzmanlarının görüşleri (resmi / gayri resmi)
- Uluslararası kabul görmüş alanlar
  - Önemli Biyoçeşitlilik Alanları
  - Önemli Kuş Alanları
- IUCN Kırmızı Listesi
- Ulusal tehdit altındaki türler
- BERN sözleşmesi ve ekleri
- AB Habitat Direktifi
  - Ek I habitatlar
  - Ek II/IV türler

Karasal ve sucul ekolojije ilişkin temel bilgiler, Ulusal ÇED çalışması kapsamında yürütülen ekolojik araştırmalar yoluyla toplanmıştır. Buna göre yürütülen saha çalışmalarının zamanlamaları aşağıda verilmiştir;

- Bal arıları ve arıcılık araştırmaları için, 20 mart 2022'de (Ulusal ÇED).
- Flora araştırmaları için, Nisan ve Mayıs 2022'de üç saha ziyareti (Ulusal ÇED).
- Yarasa araştırmaları için, Ağustos 2021'de 6 gün/gece araştırma yapılmıştır (Ulusal ÇED).
- Ornitolojik araştırmalar için, Ağustos-Kasım 2021 ve Mart-Mayıs 2022'de (ulusal ÇED).

2.2.2 Saha Çalışmaları

Sınırlı zaman çizelgesi göz önüne alındığında, KHD çalışması tamamlanmadan önce biyolojik çeşitlilik temel araştırmalarını uygun mevsimde gerçekleştirmek mümkün olmamıştır.

2.3 Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanının Belirlenmesi

Proje, 6 türbin ve pedleri, saha ve erişim yolları, şalt sahası alanı ve tüm EİH ve pilon uzunluğundan oluşmaktadır. EİH ve pilonlar TEİAŞ'a ait olmasına ve TEİAŞ tarafından işletilmesine rağmen, Proje Kreditorlerinin standartları bu yapıları, saha yolları ve erişim yolları ile birlikte etki değerlendirmelerine ve müteakip uyarlanabilir yönetim ve izleme programlarına dahil etmektedir.

Bölgenin ekolojisine ilişkin araştırma, Kritik Habitat olarak nitelendirilebilecek özelliklerin varlığını belirlemek amacıyla bir "Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanı" (EUAA) tanımlamak için gerçekleştirilmiştir. EUAA, büyük ölçekli ekolojik süreçler dikkate alınarak Proje alanının dolaylı EA ölçeğinde belirlenmiştir. Bu yaklaşım, Proje ayak izi ve çevresindeki tüm potansiyel risklerin dikkate alınmasını sağlar.

EUAA, su havzaları, topografik bilgiler ve yasal olarak korunan alanlar ve/veya uluslararası kabul görmüş yüksek biyoçeşitlilik değerine sahip alanlar ve benzer habitat türlerinin bir

⁷ 28 Kasım 2023 tarihinde movebank.org'dan alınmıştır.

⁸ 28 Kasım 2023 tarihinde iucngisd.org'dan alınmıştır.

⁹ 28 Kasım 2023 tarihinde Bizimbitkiler.org.tr'den alınmıştır.

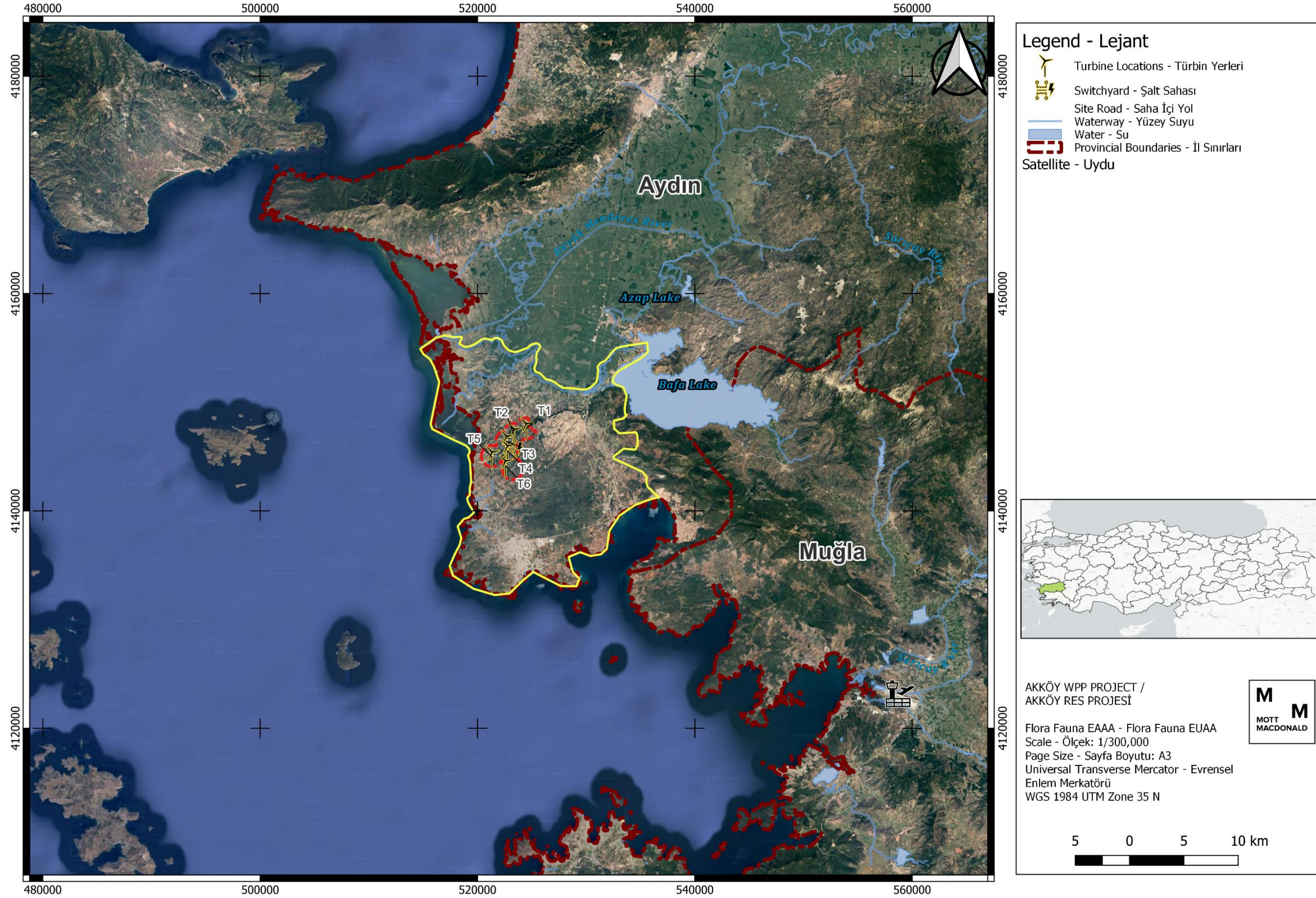
kombinasyonu kullanılarak tanımlanmıştır. Çok spesifik bir dağılıma ve ekolojik gereksinimlere sahip türler EUAA'nın tanımlanmasında dikkate alınmıştır.

Bu KHD'nin amaçları doğrultusunda, flora ve karasal fauna (amfibiler, sürüngenler ve yarasalar olmayan memeliler) için EUAA, çevredeki arazi, habitatlar ve su özelliklerine göre belirlenmiş olup, kuzey tarafında Büyük Menderes Nehri'ne kadar uzanmakta ve Bafa Gölü ve Ege kıyısı ile sınırlanmaktadır. Flora ve fauna için ÖDA 322 km²'lik bir alanı kapsamaktadır. Flora ve karasal fauna için ÖÇKB Şekil 2-1'de gösterilmiştir.

Kuşlar ve yarasalar için ÖKA, Büyük Menderes Deltası ÖKA'sı ve Bafa Gölü ÖKA'sının tamamını kapsayacak şekilde belirlenmiştir ve ÖKA, kıyı şeridinden Akbük Körfezi'ne kadar uzanmaktadır. Kuşlar ve yarasalar için ÖKA 914 km²'lik bir alanı kapsamaktadır ve Şekil 2-2'de gösterilmektedir.

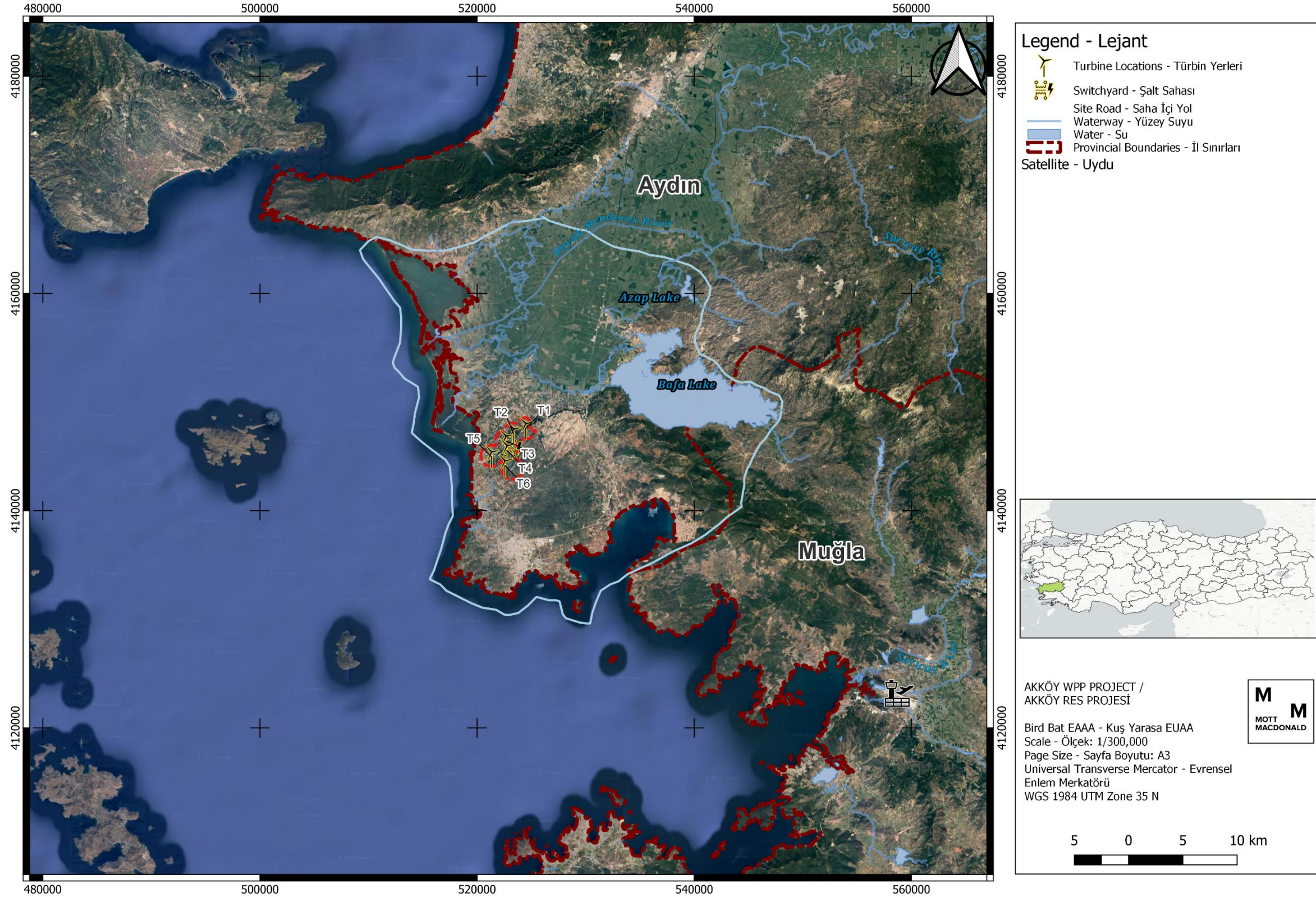
EUAA içerisinde, Projenin biyoçeşitlilik değerleri üzerindeki EA belirlenmiştir. Flora türleri için, beklenen ana etki kaynağı inşaat aşamasında zemin hazırlığı ve işletme sırasında habitat bozulmasının ikincil etkileri olduğundan, EA Proje ayak izinden 2 km uzağa uzanacak şekilde belirlenmiştir. Karasal fauna türleri (amfibiler, sürüngenler ve yarasalar olmayan memeliler) için de benzer bir yaklaşım benimsenmiştir, ancak bu türler daha hareketli olduklarından, EA tüm Proje bileşenlerinden 5 km uzakta olacak şekilde belirlenmiştir. Oldukça hareketli ve göçmen olan ve çok daha geniş bölgeleri kullanabilen avifauna (kuşlar ve yarasalar) için, etkinin kapsamının daha geniş bir alanda incelenmesi gerekmektedir. Beklenen birincil etki kaynağı, hareketli ve elektrikli Proje bileşenleri ile etkileşimlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, 15 km'lik bir EA benimsenmiştir. Bu EA, avifauna için ikincil etki kaynağı olan Proje yollarının da kapsanmasını sağlamaktadır. Tüm taksonlar için Proje EA'si Şekil 2-3'te gösterilmektedir.

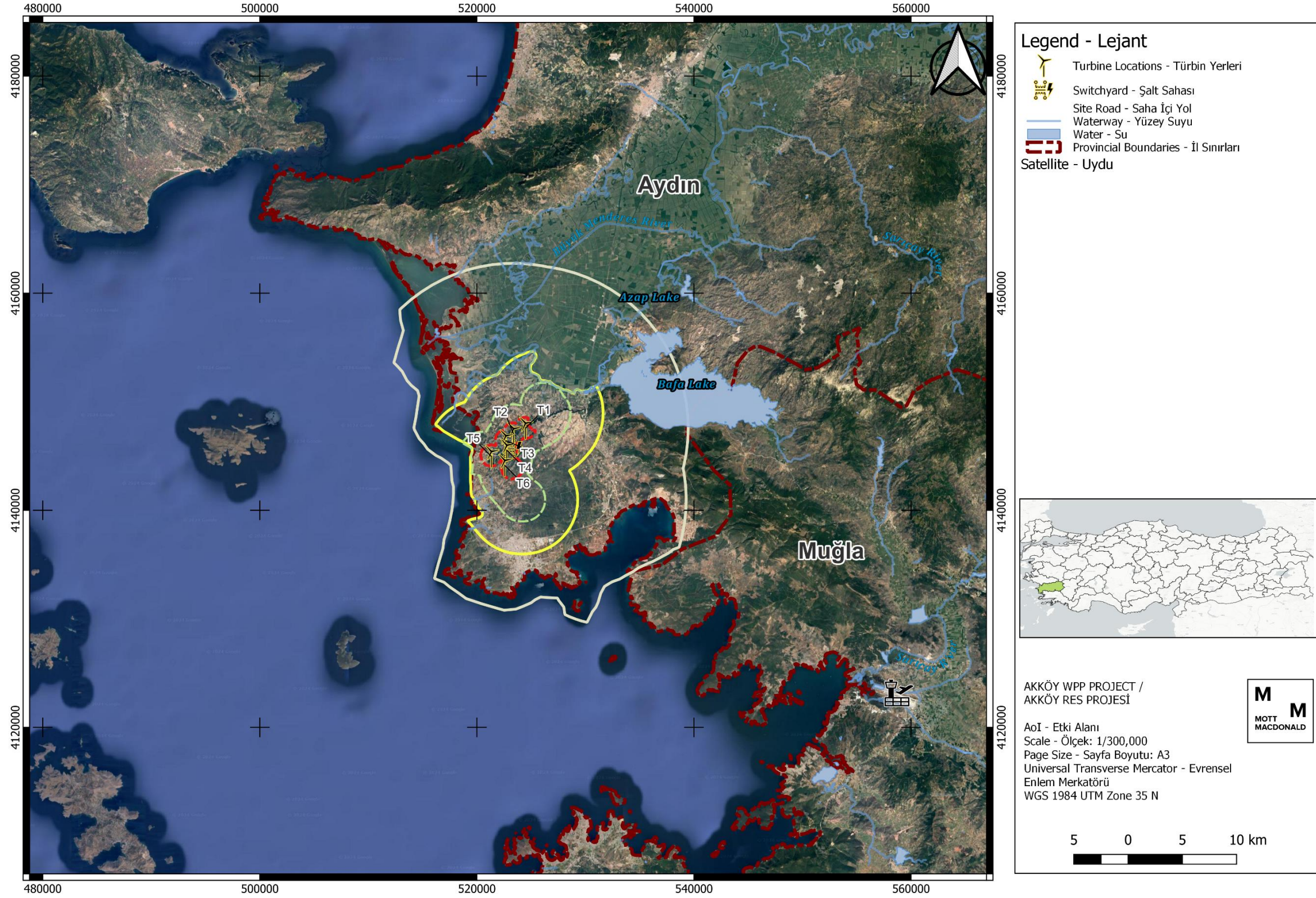
Şekil 2-1: Projedeki Flora ve Karasal Fauna için EUAA

Şekil 2-2: Projedeki Kuşlar ve Yarasalar için EUAA

Şekil 2-3: Projedeki farklı biyolojik taksonlar için EA

2.4 Sınırlamalar ve Varsayımlar

Danışman, KHD çalışmasını aşağıdaki önemli uyarıları ve sınırlamaları göz önünde bulundurarak yürü

- Saha araştırması:** Mevcut KHD, doğrudan Danışman tarafından yürütülen bir saha araştırması bileşeni içermemektedir.
- Masabaşı analizi:** Masabaşı bileşeni büyük ölçüde Proje alanındaki Ulusal ÇED saha çalışmalarına dayanmaktadır. Ancak, saha çalışmalarındaki önemli eksiklikler tespit edilmiş ve her bir tür grubu için ÇSED Bölüm 12'de ilgili bölümlerde açıklanmıştır.
- Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD):** Değerlendirme sürecinin zaman kısıtlamaları ve Ulusal ÇED çalışmasından elde edilen saha verilerinin kalitesi/miktarı nedeniyle, yalnızca üst düzey bir KHD gerçekleştirilebilmiştir. Mevcut KHD temel olarak (1) Masaüstü bileşenlerine ve (2) yalnızca ön hazırlık olarak kabul edilen Ulusal ÇED araştırmalarına dayanmaktadır.
- Ek temel durum:** Proje şirketi tarafından 2024 yılında mevcut durum tespiti için saha çalışmaları planlanmıştır ve bu anketler mevcut KHD çalışmasını güncellemek için kullanılacaktır.

2.5 Kritik Habitat Değerlendirme Kriterleri

IFC PS6 KN6 (IFC, 2019) kullanılarak Kritik Habitatı tetikleyebilecek türlerin ve habitatların olası oluşumunu belirlemek için üst düzey bir tarama yapılmıştır. Bu türler arasında IUCN Kritik Tehlike Altındaki (CR) ve Tehlike Altındaki (EN) türler, Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanı (EUAA) içinde IUCN coğrafi aralıkları ile tanımlanan sınırlı menzilli ve göçmen/toplayıcı türler yer almaktadır. Türlerin ortaya çıkma olasılığı, yerel biyoçeşitlilik uzmanları ile istişare, arazi örtüsü haritalama, türlerin habitat tercihleri vb. temel alınarak değerlendirilmiştir.

Kritik Habitat Kriterleri aşağıdaki gibidir ve herhangi bir kritik habitat değerlendirmesinin temelini oluşturmalıdır:

- Kriter 1: Kritik Tehlike Altındaki (CR) ve/veya Tehlike Altındaki (EN) türler
- Kriter 2: Endemik veya sınırlı yayılma alanına sahip türler
- Kriter 3: Göçmen veya toplu halde yaşayan türler
- Kriter 4: Yüksek derecede tehdit altında ve/veya benzersiz ekosistemler
- Kriter 5: Temel evrimsel süreçler

Uluslararası ve/veya ulusal olarak tanınan yüksek biyoçeşitlilik değerine sahip alanlar içerisinde yer alan projeler kritik habitat değerlendirmesi gerektirebilir. Örnekler aşağıdakileri içerir:

- IUCN'nin Korunan Alan Kategorileri Ia, Ib ve II kriterlerini karşılayan alanlar,
- Önemli Kuş ve Önemli Biyoçeşitlilik Alanlarını (ÖKA'lar, ÖBA'lar) kapsayan Önemli Biyoçeşitlilik Alanları (ÖBA'lar),
- UNESCO Doğal ve Karma Dünya Miras Alanları,
- Sıfır Yok Oluş İttifakı'nın (AZE) belirleme kriterlerine uyan alanlar

Kriter 1-4 için Kritik Habitatın tetiklenmesine yönelik nicel eşikler Tablo 2-3'te açıklanmaktadır.

Tablo 2-3: Kriter 1-4 için Kritik Habitatın tetiklenmesine yönelik nicel eşikler

Kriterler	Nicel Eşikler
1. Kritik Tehlikede (CR) / Tehlikedeki (EN) Türler	(a) IUCN Kırmızı listesindeki EN veya CR türlerinin küresel olarak önemli konsantrasyonlarını destekleyen alanlar (küresel popülasyonun $\geq$ %0,5'i ve bir CR veya EN türünün $\geq$ 5 üreme birimi). (b) IUCN Kırmızı listesindeki Hassas (VU) türlerin küresel olarak önemli yoğunluklarını destekleyen, kaybı IUCN Kırmızı Liste statüsünün EN veya CR olarak değişmesine neden olacak ve GN72(a)'daki eşikleri karşılayan alanlar. (c) Uygun olduğu şekilde, ulusal veya bölgesel olarak listelenen EN veya CR türlerinin önemli konsantrasyonlarını içeren alanlar.
2. Endemik / Sınırlı Dağılım Alanına Sahip Türler¹⁰	(a) Düzenli olarak küresel popülasyon büyüklüğünün $\geq$ %10'unu ve bir türün $\geq$ 10 üreme birimini barındıran alanlar.
3. Göçmen / Toplu Halde Yaşayan Türler	(a) Döngüsel veya başka bir şekilde düzenli olarak, türün yaşam döngüsünün herhangi bir noktasında göçmen veya toplu halde yaşayan bir türün küresel popülasyonunun $\geq$ % 1'ini barındırdığı bilinen alanlar. (b) Çevresel baskı dönemlerinde bir türün küresel popülasyonunun tahminen % 10'undan fazlasını destekleyen alanlar.
4. Ciddi Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler	(a) IUCN'nin CR veya EN statüsü kriterlerini karşılayan bir ekosistem türünün küresel kapsamının $\geq$ %5'ini temsil eden alanlar. (b) Henüz IUCN tarafından değerlendirilmemiş ancak bölgesel veya ulusal sistematik koruma planlamasıyla koruma açısından yüksek öncelikli olduğu belirlenen diğer alanlar.

Kriter 1-3: Türlerin Biyoçeşitlilik Değerleri

Kriter 1-3 için Akköy RES biyoçeşitlilik değerlerini değerlendirirken, sahada düzenli olarak görüldüğü kanıtlanan türler (inceleme yoluyla teyit edilen veya mevcut olabileceği düşünülen) yukarıdaki tabloda listelenen ilgili kriterlere göre taranmıştır. Potansiyel kritik habitat tetikleyicilerini belirlemek için habitat uygunluğu, hareket modelleri, EUAA içindeki beslenme ve üreme alışkanlıkları gibi faktörler dikkate alınarak her tür için değerlendirilmiştir. Proje alanındaki türlerin popülasyon büyüklüğü verileri, flora türleri için göreceli bolluk şeklinde olduğundan, popülasyon verileri buna göre değerlendirilmiştir.

Göreceli bolluk, Braun-Blanquette ve Pavillard örtü yüzdesi ölçeği kullanılarak yerel bolluk / baskınlık yöntemi ile hesaplanmıştır. Ölçek aşağıda verilmiştir:

- Bol tür, zayıf örtüş yüzdesi 1
- Bol tür veya örtüş yüzdesi %5'ten fazla 2
- Örtüş yüzdesi %25 ile %50 arasında 3
- Örtüş yüzdesi %50 ile %75 arasında 4
- Örtüş yüzdesi %75 ile %100 arasında 5

Yarasa türleri için, hem Proje alanından (veya yakındaki benzer bir projeden) Yarasa Aktivite İndeksi mevcut olmadığından hem de popülasyon (küresel ve bölgesel) verileri çok sınırlı olduğundan, popülasyon büyüklüklerine ve popülasyonlar üzerinde öngörülen etkiye dayalı olarak KHD yapmak mümkün değildir. Bu nedenle, alan için gözlemlenen veya literatürde açıkça belirtilen türler için mevcut tüm bilgiler toplanmış ve aşağıdaki kriterlerin her birine 1 puan verilerek Öncelikli Biyoçeşitlilik Özelliği tanımlamaları yapılmıştır: (1) koruma statüsü VU veya daha yüksek, (2) çarpışma riski yüksek (orta için yarım puan) ve (3) türler orta veya uzun mesafe göçmeni. 2 veya 3 puan alan türler Öncelikli biyoçeşitlilik özelliği olarak dahil edilmiştir.

¹⁰ Karasal omurgalılar ve bitkiler için sınırlı dağılım gösteren türler, 50.000 km²'den daha az yayılış alanına (YYA) sahip olan türler olarak tanımlanmaktadır.

Herhangi bir noktada genişliği 200 km'yi aşmayan habitatlardaki (örneğin nehirler) kıyı, nehir ve diğer suda yaşayan türler için sınırlı dağılım alanı, 500 km'den daha az veya eşit doğrusal coğrafi açıklığa (yani, işgal edilen konumlar arasındaki en uzak mesafe) sahip küresel bir dağılım alanına sahip olmak olarak tanımlanmaktadır.

Kriter 4: Ciddi Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler

EUAA'da resmi bir IUCN Ekosistemlerin Kırmızı Listesi değerlendirmesinin yapıp yapılmadığını belirlemek için bir masa başı çalışması yapılmıştır. Resmi bir IUCN değerlendirmesinin yapılmadığı durumlarda, sistematik yöntemler kullanan ulusal/bölgesel düzeydeki değerlendirmeler araştırılmış ve tespit edilmiştir. AB Habitat Direktifi'nde belirtilen Ek I öncelikli habitatların varlığı da EBRD PG6'ya uygun olarak değerlendirilmiştir.

Kriter 5: Temel Evrimsel Süreçler

Bir bölgenin topografyası, jeolojisi, toprağı, sıcaklığı ve bitki örtüsü gibi yapısal özelliklerinin yanı sıra bu değişkenlerin kombinasyonları, türlerin bölgesel konfigürasyonlarını ve genetik olarak benzersiz popülasyonlar veya bitki ve hayvan türlerinin alt popülasyonları gibi ekolojik özellikleri ortaya çıkaran evrimsel süreçleri etkileyebilir. Bir peyzajın doğasında bulunan bu temel evrimsel süreçlerin yanı sıra ortaya çıkan türlerin (veya türlerin alt popülasyonlarının) sürdürülmesi, genetik çeşitliliğin korunması açısından önemlidir. Türleşmeyi yönlendiren süreçler ve türlerdeki genetik çeşitlilik sayesinde, arazideki tür çeşitliliği korunarak sistemdeki evrimsel esneklik sağlanmaktadır.

Temel Evrimsel Süreçler için kritik habitatın belirlenmesi, duruma göre niteliksel olarak belirlenmekte ve büyük ölçüde bilimsel bilgiye dayanmaktadır (IFC, 2019); bu nedenle, EUAA'nın biyoçeşitlilik değerleri için temel evrimsel süreçlerin meydana geldiği alanları içerip içermediğini değerlendirmek için kapsamlı bir KHD'nin parçası olarak literatür taraması yapılması gerekecektir.

Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsurları (ÖBU)

Öncelikli biyoçeşitlilik özellikleri yüksek derecede, ancak en yüksek derecede olmayan, yeri doldurulamazlık ve/veya kırılganlık derecesine sahiptir. Hassasiyet açısından kritik habitatın altında bir seviyede olsalar da, proje değerlendirme ve etki azaltma sırasında yine de dikkatli bir değerlendirme gerektirirler.

EBRD PR6 öncelikli biyoçeşitlilik unsurlarını (ÖBU) aşağıdakileri içerecek şekilde tanımlar

- tehdit altındaki habitatlar,
- duyarlı türler,
- geniş bir paydaş grubu veya hükümetler tarafından belirlenen önemli biyoçeşitlilik özellikleri (Önemli Biyoçeşitlilik Alanları veya Önemli Kuş Alanları gibi) ve
- öncelikli biyolojik çeşitlilik özelliklerinin yaşayabilirliğini sürdürmek için gereken ekolojik yapı ve işlevler.

3 Mevcut Durum

3.1 Uluslararası Tanınan ve Ulusal Olarak Korunan Alanlar

Proje EA Büyük Menderes ÖDA ve Milli Parkı ile Dolaylı EA (IEA) ise Bafa Gölü ÖDA ve Tabiatı Koruma Alanı ile örtüşmektedir. Bu ÖDA'ların her ikisi de özellikle üreyen ve kışlayan su kuşları ve kıyı kuşları olmak üzere kuş türlerine odaklanarak belirlenmiştir. Bafa Gölü ÖKA'sı, ulusal ölçekte tehdit altında olan ve koruma kaygıları nedeniyle kamuya açık kayıtlarda yer almayan Bonelli Kartalı (*Aquila fasciata*) için önemli bir üreme alanıdır. Bölgede rüzgâr enerjisinin geliştirilmesi ÖDA bütünlüğüne yönelik bir tehdit olarak belirlenmiştir.

3.2 Habitatlar ve Flora

Projenin kaydedilen habitatları, EA içindeki geniş dağılım alanları ile birlikte aşağıdaki Tablo 3-1'de listelenmiştir ve Şekil 3-1, ilgili habitat türlerinin EA içindeki konumunu göstermektedir. Erişim yolları, saha yolları, türbin ayak izleri, şalt sahası alanı ve ENH'ler nedeniyle kaybedilen habitat miktarı Tablo 3-2, Tablo 3-3, Tablo 3-4 ve Tablo 3-5'te verilmiştir.

Tablo 3-1: Proje EA'sındaki Habitat Türleri

Geniş habitat tipi	EUNIS Habitat Tipi	Proje Ayak İzi İçinde Genişletme (ha)	Yüzde (%)
Maki	F5 Makiler	2421.65389	35.884%
İnşa edilmiş, endüstriyel ve diğer yapay habitatlar	J1.2 Köylerin ve kent çeperlerinin konut binaları	127.9471404	1.896%
	J4.2 Yol ağları	21.96589451	0.325%
	J4.5 Limanların sert yüzeyli alanları	0.375344245	0.006%
Düzenli olarak veya yakın zamanda ekilen tarımsal, bahçecilik ve evsel habitatlar	G1.2 Pazar bahçeleri ve bahçecilikte karışık ürünler	4176.530364	61.889%

Tablo 3-2: Saha Yollarında Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
F5.3 Pseudomaki	10.11	0.41748%
J1.2 Köylerin ve kent çeperlerinin konut binaları	0.17	0.13209%
J4.2 Yol ağları	0.13	0.58272%
I1.2 Pazar bahçeleri ve bahçecilikte karışık ürünler	4.93	0.11804%
Toplam	15.34	

Tablo 3-3: Türbin Ayakizinde Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
F5.3 Pseudomaki	9.09	0.4%
J1.2 Köylerin ve kent çeperlerinin konut binaları	0.0	0.0%
J4.2 Yol ağları	0.0	0.0%
I1.2 Pazar bahçeleri ve bahçecilikte karışık ürünler	0.0	0.0%
Toplam	9.09	

Tablo 3-4: Şalt Sahasında Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
F5.3 Pseudomaki	0.67	0.027%
J1.2 Köylerin ve kent çeperlerinin konut binaları	0.0	0.0%
J4.2 Yol ağları	0.0	0.0%

I1.2 Pazar bahçeleri ve bahçecilikte karışık ürünler	0.0	0.0%
Toplam	0.67	

Tablo 3-5: EİH'deki Habitat Kaybı

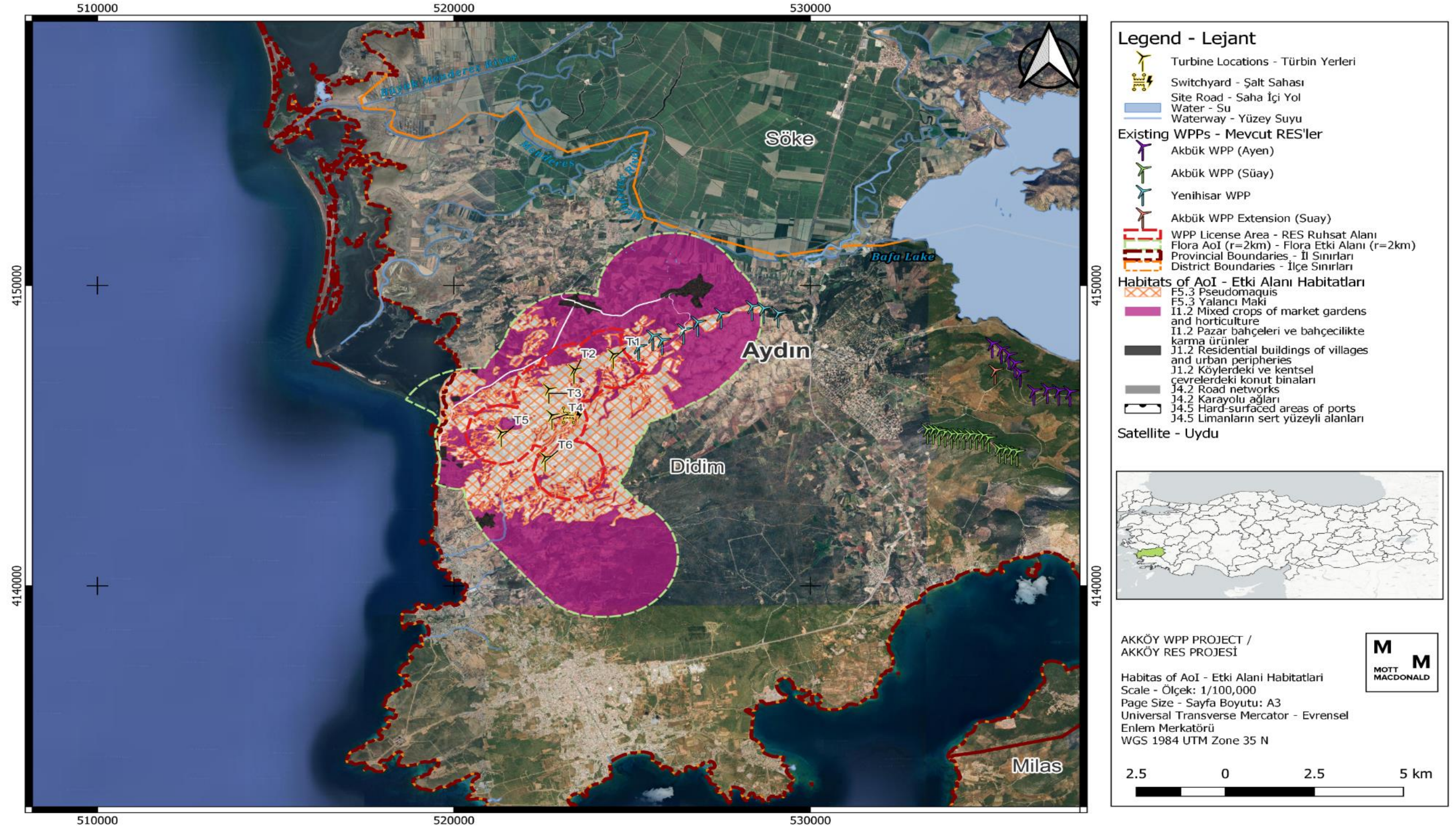
EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
F5.3 Pseudomaki	46.16	1.90619%
J1.2 Köylerin ve kent çeperlerinin konut binaları	0.0	0.0%
J4.2 Yol ağları	0.0	0.0%
I1.2 Pazar bahçeleri ve bahçecilikte karışık ürünler	21.45	0.51356%
Toplam	67.61	

Ulusal ÇED flora araştırmaları 15 Nisan-13 Mayıs 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Mevcut tüm bilgilere dayanarak endemik türlerin bir listesi, koruma statüleri ve Proje alanındaki saha çalışmaları sırasında karşılaşıp karşılaşılmadıkları ile birlikte verilmiştir. Toplam 136 bitki taksonu tespit edilmiştir. Türlerin tam listesi bu belgede sunulmamıştır, endemik türler Tablo 3-6'da Ulusal Kırmızı Liste kategorileri ile listelenmiştir. Bu türler henüz IUCN tarafından değerlendirilmediği için ulusal kategoriler kullanılmıştır. Buna göre, Proje EA'sında bir hassas ve 2 az endişe verici endemik bitki türü bulunmaktadır. Ayrıca, endemik olmamakla birlikte sınırlı popülasyona sahip 3 bitki türü Ulusal ÇED saha çalışması sırasında tespit edilmiştir.

Tablo 3-6: Proje alanındaki endemik türler ve koordinatları

Taxon	IUCN	L/O
Bölgesel Endemik Türler		
1 <i>Veronica donii</i>	VU	O
Yaygın Endemik Türler		
2 <i>Peucedanum chryseum</i>	LC	L
3 <i>Centaurea polyclada</i>	LC	L
Endemik Olmayan Nadir Türler		
4 <i>Globularia alypum</i>	-	O
52 <i>Ophrys speculum subsp. speculum</i>	-	O
6 <i>Ophrys holoserica subsp. heterochila</i>	-	O

Şekil 3-1: Projenin Eunis Habitat Türleri

3.3 Fauna

3.3.1 Kuşlar

Proje alanı için özellikle üç grup kuş türü önemlidir: (1) büyük süzülen göçmen türler (leylekler, pelikanlar, kartallar, şahinler, atmacalar, şahinler, atmacalar, uçurtmalar), (2) büyük süzülen yerleşik türler ve (3) koruma açısından önemli olan ve/veya ÖDA özelliği taşıyan kışlayan ve üreyen türler. Hedef türler Tablo 3-7'de verilmiştir.

Tablo 3-7: Potansiyel türlerin listesi, koruma statüleri ve Ulusal ÇED'de gözlemlenip gözlemlenmedikleri veya literatürde belirtilip belirtilmedikleri (L/G)^{11,12}

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Yaz Atmacası	<i>Accipiter brevipes</i>	LC	VU	I	II	G
Çakır	<i>Accipiter gentilis</i>	LC	NT	-	II	G
Atmaca	<i>Accipiter nisus</i>	LC	NT	-	II	G
Kara Akbaba	<i>Aegypius monachus</i>	NT	EN	I	II	L
Telli Turna	<i>Anthropoides virgo</i>	LC	CR	-	III	L
Kaya Kartalı	<i>Aquila chrysaetos</i>	LC	-	I	II	L
Tavşancıl	<i>Aquila fasciata</i>	LC	EN	I	II	L
Şah Kartal	<i>Aquila heliaca</i>	VU	EN	I	II	L
Bozkır Kartalı	<i>Aquila nipalensis</i>	EN	CR	-	II	L
Büyük Ak Balıkçıl	<i>Ardea alba</i>	LC	EN	I	II	L
Erguvani Balıkçıl	<i>Ardea purpurea</i>	LC	VU	I	II	L
Elmabaş patka	<i>Aythya ferina</i>	VU	-	II A, III B	III	L
Puhu	<i>Bubo bubo</i>	LC	-	I	II	L
Şahin	<i>Buteo buteo</i>	LC	-	-	II	G
Paçalı Şahin	<i>Buteo lagopus</i>	LC	-	-	II	L
Kızıl Şahin	<i>Buteo rufinus</i>	LC	NT	I	II	G
Akça Cıvırt	<i>Charadrius alexandrinus</i>	LC	VU	I	II	L
Ak Leylek	<i>Ciconia ciconia</i>	LC	-	I	II	G
Kara Leylek	<i>Ciconia nigra</i>	LC	-	I	II	G
Yılan Kartalı	<i>Circaetus gallicus</i>	LC	VU	I	II	G
Saz Delicesi	<i>Circus aeruginosus</i>	LC	NT	I	II	G
Gökçe Delice	<i>Circus cyaneus</i>	LC	DD	I	II	L
Bozkır Delicesi	<i>Circus macrourus</i>	NT	CR	I	II	L
Çayır Delicesi	<i>Circus pygargus</i>	LC	EN	I	II	L
Büyük Orman Kartalı	<i>Clanga clanga</i>	VU	VU	I	II	L
Küçük Orman Kartalı	<i>Clanga pomarina</i>	LC	EN	I	II	L
Bıyıklı doğan	<i>Falco biarmicus</i>	LC	VU	I	II	L
Ulu Doğan	<i>Falco cherrug</i>	EN	CR	I	II	L
Boz Doğanı	<i>Falco columbarius</i>	LC	-	I	II	L

¹¹ eBird, Ulusal ÇED çalışmaları, yakınlardaki rüzgar çiftliklerinde yapılan çalışmalar ve diğer gri literatürden derlenmiştir.

¹² Ulusal statü: Kirwan, G., Demirci, B., Welch, H., Boyla, K., Özen, M., Castell, P., & Marlow, T. 2008. *Türkiye'nin Kuşları*.

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Ada Doğanı	<i>Falco eleonora</i>	LC	EN	I	II	L
Küçük Kerkenez	<i>Falco naumanni</i>	LC	VU	I	II	L
Gökdoğan	<i>Falco peregrinus</i>	LC	VU	I	II	L
Delice Doğan	<i>Falco subbuteo</i>	LC	-	-	II	L
Kerkenez	<i>Falco tinnunculus</i>	LC	-	-	II	G
Aladoğan	<i>Falco vespertinus</i>	VU	-	I	II	L
Sakarmeke	<i>Fulica atra</i>	LC	-	II A, III B	III	L
Bataklık Kırlangıcı	<i>Glareola pratincola</i>	LC	VU	I	II	G
Turna	<i>Grus grus</i>	LC	EN	I	III	L
Sakallı Akbaba	<i>Gypaetus barbatus</i>	NT	EN	I	II	L
Kızıl Akbaba	<i>Gyps fulvus</i>	LC	EN	I	II	L
Ak Kuyruklu Kartal	<i>Haliaeetus albicilla</i>	LC	CR	I	II	L
Küçük Kartal	<i>Hieraaetus pennatus</i>	LC	VU	I	II	G
Hazar Sumrusu	<i>Hydroprogne caspia</i>	LC	VU	I	II	L
Fiyu	<i>Mareca penelope</i>	LC	-	II A, III B	III	L
Boz Ördek	<i>Mareca strepera</i>	LC	VU	II A	III	L
Kara Çaylak	<i>Milvus migrans</i>	LC	EN	I	II	L
Kızıl Çaylak	<i>Milvus milvus</i>	LC	DD	I	II	G
Küçük Akbaba	<i>Neophron percnopterus</i>	EN	VU	I	II	L
Balık Kartalı	<i>Pandion haliaetus</i>	LC	DD	I	II	G
Tepeli Pelikan	<i>Pelecanus crispus</i>	NT	VU	I	II	G
Ak Pelikan	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	LC	EN	I	II	G
Arı Şahini	<i>Pernis apivorus</i>	LC	NT	I	II	G
Karabatak	<i>Phalacrocorax carbo</i>	LC	-	-	II	G
Küçük Karabatak	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	LC	-	I	III	L
Flamingo	<i>Phoenicopterus roseus</i>	LC	EN	I	II	L
Çeltikçi	<i>Plegadis falcinellus</i>	LC	EN	I	II	G
Kılıçgaga	<i>Recurvirostra avosetta</i>	LC	VU	I	II	L
Üveyik	<i>Streptopelia turtur</i>	VU	VU	II B	III	G
Angit	<i>Tadorna ferruginea</i>	LC	-	I	II	L
Mahmuzlu Kuzuşu	<i>Vanellus spinosus</i>	LC	VU	I	II	L

*L: Literatür, G: Gözlem

3.3.2 Yarasalar

Ulusal ÇED biyoçeşitlilik çalışmalarının bir parçası olarak, Tablo 3-8'de G (Gözlemlenen) olarak gösterilen üç tür kaydedilmiştir. Koruma statüleri ve saha çalışmaları sırasında karşılaşıp karşılaşılmadıkları ile listelenen mevcut tüm bilgilere dayanan türlerin bir listesi verilmiştir. IUCN sütunu, M: Akdeniz veya E: Avrupa ile işaretlenmediği sürece küresel Kırmızı Liste değerlendirmesini göstermektedir.

Tablo 3-8: Türkiye'deki yarasalar türlerinin listesi, koruma statüsü, çarpışma riski ve Ulusal ÇED'de (L/G) gözlemlenip gözlemlenmediği

Yaygın Adı	Bilimsel adı	Durum	IUCN Küresel	IUCN Eu	IUCN Med	BERN	AB Habitat Direktifi	Çarpışma Riski	Kaynak
Akdeniz Genişkanatlı Yarasa	<i>Eptesicus anatolicus</i>	Bilinmiyor	LC	-	-	I, II	IV	Orta	L
Genişkanatlı Yarasa	<i>Eptesicus serotinus</i>	Sabit	LC	-	-	II	IV	Orta	L
Savinin Cüce Yarasa	<i>Hypsugo savii</i>	Sabit	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	L
Uzunkanatlı Yarasa	<i>Miniopterus schreibersii</i>	Azalan	VU	-	-	I, II	II, IV	Yüksek	L
Bıyıklı Kahverengi Yarasa	<i>Myotis aurascens</i>	Sabit	LC	LC	LC	II	IV	Düşük	L
Küçük Farekulaklı Yarasa	<i>Myotis blythii</i>	Azalan	LC	NT	NT	I, II	II, IV	Düşük	L
Uzunayaklı Yarasa	<i>Myotis capaccinii</i>	Azalan	VU	VU	VU	I, II	II, IV	Düşük	L
Kırpıklı Yarasa	<i>Myotis emarginatus</i>	Sabit	LC	LC	LC	I, II	II, IV	Düşük	L
Büyük Farekulaklı Yarasa	<i>Myotis myotis</i>	Sabit	LC	LC	LC	I, II	II, IV	Düşük	L
Bıyıklı Siyah Yarasa	<i>Myotis mystacinus</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Düşük	L
Akşamcı Yarasa	<i>Nyctalus noctula</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	L
Beyazseritli Yarasa	<i>Pipistrellus kuhlii</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	G
Sertderili Yarasa	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	G
Cüce Yarasa	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Sabit	LC	-	-	III	IV	Yüksek	G
Balkan Uzunkulaklı Yarasa	<i>Plecotus kolombatovici</i>	Azalan	LC	NT	LC	II	IV	Düşük	L
Blasius Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus blasii</i>	Azalan	LC	VU	NT	I, II	II, IV	Düşük	L
Akdeniz Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus euryale</i>	Azalan	NT	VU	VU	I, II	II, IV	Düşük	L
Büyük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Azalan	LC	NT	NT	I, II	II, IV	Düşük	L
Küçük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Azalan	LC	NT	NT	I, II	II, IV	Düşük	L
Mehely Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus mehelyi</i>	Azalan	VU	VU	VU	I, II	II, IV	Düşük	L
Buldog Yarasa	<i>Tadarida teniotis</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	L
Çiftrenkli Yarasa	<i>Vespertilio murinus</i>	Sabit	LC	LC	-	II	IV	Yüksek	L

*L: Literatür, G: Gözlem

3.3.3 Karasal fauna (yarasa dışı memeliler, sürüngenler, amfibiler)

Ulusal ÇED karasal fauna çalışmaları sırasında 9 amfibi türü, 34 sürüngen türü ve 36 yarasa dışı memeli ya gözlemlenmiş ya da masaüstü bileşenlerinde ilgili olarak tanımlanmıştır. Bu türlerin büyük çoğunluğu yaygın ve yaygındır. Önemli türlerin bir listesi Tablo 3-9'da verilmiştir.

Tablo 3-9: Proje alanı için önemli karasal fauna listesi

Yaygın Adı	Bilimsel Adı	IUCN	BERN	Habitat Direktifleri	Kaynak
Benekli Kaplumbağa	<i>Emys orbicularis</i>	NT	Ek I-II	Ek I	L
Tosbağa	<i>Testudo graeca</i>	VU	Ek I-II	Ek II-IV	G
Sarı Yılan	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	NT	Ek I-II	Ek II-IV	L
Türk Hamsteri	<i>Mesocricetus brandti</i>	NT	-	-	L
Anadolu Parsı	<i>Panthera pardus</i>	VU	Ek I-II	-	L
Anadolu Gelengisi	<i>Spermophilus xanthopymnus</i>	NT	-	-	L
Alaca Sansar	<i>Vormela peregusna</i>	VU	Ek I-II	Ek II-IV	L
Su Samuru	<i>Lutra lutra</i>	NT	Ek I-II	Ek II-IV	L
Çizgili Sırtlan	<i>Hyaena hyaena</i>	NT	-	-	L

*L: Literatür, G: Gözlem

3.3.4 Omurgasızlar

Koca Göbekli Glandular Çalı Kırılacağı, 0 ila 1.270 metre arasında değişen rakımlarda orman, çalılık ve otlak habitatlarında bulunur. Tür, kserik otların ve seyrek çalılıkların hakim olduğu bozkır benzeri habitatlarda yaşar, Anadolu'nun Ege kıyıları gibi bazı bölgelerde seyrek kserotermik meşe ormanları veya çalılık veya mezokserik ot birlikleri gibi Akdeniz vejetasyonuna girer. Tür, orman ve çalılık alanlar açısından seyrek bitki örtüsü alanlarını tercih eder. Proje EA'si bu tür bitki örtüsünü içermemektedir.

4 Kritik Habitat Değerlendirmesi

Her bir kritere göre değerlendirme, potansiyel tetikleyici türleri, IUCN statülerini, Proje analiz alanı ile ilişkilerini, analiz alanındaki gözlem durumunu ve bulguların özetini içeren tablo formatında gerçekleştirilmiştir. Potansiyel türler, literatür ve anket bulgularından elde edilen KHD Kriterleri doğrultusunda seçilmiştir. Kriter 1 ile 3 için, potansiyel olarak nitelendirilen türlerin analiz alanı içindeki birey sayılarını tahmin etmek için sınırlı bilgi olması durumunda, belirlenen potansiyel Kritik Habitatın küresel popülasyonlar açısından önemini değerlendirmek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Türlerin yayılış alanı (YYA), yerel popülasyon verileri için bir vekil olarak uygulanmıştır. Bu, PS6 eşiklerine göre yapılan değerlendirmede ihtiyati bir yaklaşım uygulandığı anlamına gelmektedir. Küresel YYA bilgileri, tüm potansiyel Kritik Habitat tetikleyici türleri kapsayan IUCN Kırmızı Liste Veritabanından elde edilmiştir. Analiz alanı için yerel yayılış verileri bizimbitkiler.org ve TUBIVES'ten (Türkiye Bitkileri Veri Servisi) elde edilmiştir. Bazı durumlarda analiz alanındaki türlerin varlığı, habitat uygunluğuna dayalı olarak değerlendirilmeden çıkarılmıştır ve varlığın doğrulandığı durumlarda, tür aralığı ve proje analiz alanı içindeki dağılım varsayılmıştır. Bu da konservatif bir Kritik Habitat değerlendirme ile sonuçlanmaktadır.

4.1 Kriter 1-3: Türlerin Biyoçeşitlilik Değerleri

Kriter 1 için, CR, EN ve VU türleri, Proje alanının bu türlerin küresel olarak önemli konsantrasyonlarının %0,5'inden fazlasını destekleyip desteklemediği veya Projenin VU olarak kategorize edilen türlerin popülasyonunda bir azalmaya yol açıp açmayacağı incelenmiştir. Bu inceleme için bu türlerin hem ulusal hem de uluslararası kategorileri dikkate alınmıştır. Kriter 3 için, göçmen türler Proje alanının düzenli olarak küresel nüfusun %1'inden fazlasını destekleyip desteklemediği veya alanın çevresel stres döneminde türlerin küresel nüfusunun %10'undan fazlasını destekleyip desteklemediği incelenmiştir.

Kriter 1 ve 3'e dayalı olarak türlerin Kritik Habitat tetikleyici statüsünü atamak için EA'deki türlerin küresel aralığını tahmin etmek için küresel popülasyon, oluşum kapsamı ve Proje alanı dikkate alınmıştır. Gözlemlenen tür sayısı bilinmediğinde veya tür bilgileri literatürden elde edildiğinde; Kriter 1 ve 3'e dayalı olarak türlerin Kritik Habitat tetikleyici statüsünü atamak için EA'deki türlerin küresel aralığını tahmin etmek için küresel popülasyon, oluşum kapsamı ve Proje alanı dikkate alınmıştır.

Yarasa türleri için, hem Proje alanından (veya yakındaki benzer bir projeden) Yarasa Aktivite İndeksi mevcut olmadığından hem de popülasyon (küresel ve bölgesel) verileri çok sınırlı olduğundan, popülasyon büyüklüklerine ve popülasyonlar üzerinde öngörülen etkiye dayalı olarak KHD yapmak mümkün değildir. Bu nedenle, alanda gözlemlenen veya literatürde açıkça belirtilen türler için mevcut tüm bilgiler toplanmış ve aşağıdaki kriterlerin her birine bir puan verilerek Öncelikli Biyoçeşitlilik Özelliği tanımlamaları yapılmıştır: (1) koruma statüsü VU veya daha yüksek, (2) çarpışma riski yüksek (orta için yarım puan) ve (3) türler orta veya uzun mesafe göçmeni. 2 veya 3 puan alan türler Öncelikli Biyoçeşitlilik Özelliği olarak dahil edilmiştir.

Bitki türleri için, küresel popülasyon ve EA içindeki popülasyon verileri mevcut olmadığından, yaklaşımda Ulusal ÇED sürecinde flora uzmanı tarafından kullanılan Braun-Blanquet örtü yüzdesi ölçeği verileri kullanılmıştır.

Tablo 4-1: Bitki Türleri Kritik Habitat Değerlendirmesi – Kriter 1-2

Bilimsel adı	IUCN/ Ulusal Kırmızı Liste	BERN	Yayılış Alanı (YYA) (km ²)*	Literatür/ Gözlem	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyçeşitlilik Ursu
<i>Centaurea polyclada</i>	-	-	Endemik	G	<p>Analiz alanı içindeki ormanlık alanlar ve maki habitata tür için uygun habitatlardır. Türkiye'nin batısında Balıkesir, Çanakkale ve İzmir illerinden bilinmektedir.</p> <p>Tür, Türkiye'nin batısında 90.685 km² 'lik bir alanı kaplamakta ve 50.000 km² 'lik EOO eşliğini aşmaktadır.</p> <p>EUAA içindeki tür popülasyonunun, türün küresel popülasyonları için önemli olması muhtemel değildir. Bu nedenle, KH tetikleyici veya ÖBU türü olarak değerlendirilmeyecektir.</p>	-
<i>Veronica donii</i>	-	-	Endemik	G	<p>Analiz alanı içindeki maki habitata türün tercihi için uygundur. Aydın, Denizli, Muğla ve Türkiye'nin batısından bilinmektedir.</p> <p>Tür, Türkiye'nin batısında 75.847 km² 'lik bir alanı kaplar ve 50.000 km² 'lik EOO eşliğini aşar.</p> <p>EUAA içindeki tür popülasyonunun, türün küresel popülasyonları için önemli olması muhtemel değildir. Bu nedenle, KH tetikleyici veya ÖBU türü olarak değerlendirilmeyecektir.</p>	-
<i>Globularia alypum</i>	LC	-	Endemik	G	<p>Analiz alanı içindeki maki habitata türün tercihi için uygundur.</p> <p>Türkiye'nin batısında İzmir'den bilinmektedir. Türün Türkiye'deki toplam yayılış alanı 45.926 km²'dir. Bu türün Çalışma Alanı'ndaki popülasyonu 50'dir.</p> <p>Bu nedenle, türün koruma statüsü (VU), uzman görüşü ve kısıtlı türe yakın tür aralığı göz önüne alındığında, ÖDA Kriter 2 kapsamında Öncelikli Biyolojik Çeşitlilik Özellikleri olarak nitelendirilecektir.</p>	ÖBU

Tablo 4-2: Kritera 1'e göre Karasal Fauna için Kritik Habitat Değerlendirmesi

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	BERN	AB Habitat Direktifi	Literatür/Gözlem	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km2)	EA'sında Küresel Dağılım Yüzdesi (≥0,5)	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
Tosbağa	<i>Testudo graeca</i>	VU	Ek I, II	Ek II, IV	G	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Bilinmiyor	-	Arslan ve ark. 2021, Türkiye'nin Gediz Deltası'nda (Ege) hektar başına 5,7 bireylik bir popülasyon büyüklüğü varsaymaktadır ki bu, Türkiye'de Muğla'da incelenen diğer tek popülasyonla karşılaştırılabilir. Ayrıca Donana, İspanya, Jebilet, Morroco ve güney Akdeniz havzasındaki diğer popülasyon tahminleriyle de paraleldir. EUAA içindeki popülasyonun, türün küresel popülasyonları için önemli olma ihtimali düşüktür. Önlem olarak, türler Kriter 1b kapsamında PBF olarak değerlendirilecektir.	ÖBU

Tablo 4-3: Kriter 1 ve 3'e dayalı olarak Kuş Türleri için Kritik Habitat Değerlendirmesi

Yaygın Adı	Bilimse Adı	IUCN	Ulusal Kırmızı Liste	Kuş Direktifleri	Bern	G/L	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYAO) (km ²)	Yerin de Saha Gözlemi (Ulusal ÇED)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılım	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
Atmaca	<i>Accipiter nisus</i>	LC	NT	-	II	G	2000000 - 3200000	Sabit	54400000	34	0.00	Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen	Tetikleyici değil

												tahmini birey sayısı 34'tür. Cr3 için Proje EUAA'sı 20000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	
Gri Balıkçıl	<i>Ardea cinerea</i>	LC	-	-	III	G	500000-2500000	Bilinmiyor	136000000	82	0.02	Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 82'dir. Cr3 için Proje analiz alanı 5000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir. EUAA'dan eBird verileri mevcut olduğundan, son 10 yıla ait yüksek bir sayım değerlendirmeye alınmıştır.	Tetikleyici değil
Şahin	<i>Buteo buteo</i>	LC	-	-	II	G	2000000 - 3500000	Artan	33500000	55	0.00	Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 55'tir. Cr3 için Proje EUAA'sı 20000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Kızıl Şahin	<i>Buteo rufinus</i>	LC	NT	I	II	G	100000-499999	Stable	32300000	3	0.00	Proje EUAA'sı, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 3'tür. Cr3 için Proje analiz alanı 1000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Ak Leylek	<i>Ciconia ciconia</i>	LC	-	I	II	G	700000-704000	Artan	52700000	13	0.00	Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 13'tür. Cr3 için Proje EUAA'sı 7000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Kara Leylek	<i>Ciconia nigra</i>	LC	-	I	II	G	24000-44000	Bilinmiyor	25100000	1	0.00	Proje EUAA'sı, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 1'dir. Cr3 için Proje analiz alanı 240 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Yılan Kartalı	<i>Circaetus gallicus</i>	LC	VU	I	II	G	50000-99999	Sabit	48800000	1	0.00	Proje EUAA'sı, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az	Tetikleyici değil

													yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 1'dir. Cr3 için Proje analiz alanı 500 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	
Saz Delicesi	<i>Circus aeruginosus</i>	LC	NT	I	II	G	600000-1100000	Sabit	24800000	23	0.00		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 23'tür. Cr3 için Proje EUAA'sı 6000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Çayır Delicesi	<i>Circus pygargus</i>	LC	EN	I	II	G	300000-550000	Azalan	18000000	16	0.01		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 16'dır. Cr3 için Proje EUAA'sı 3000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Delice Doğan	<i>Falco subbuteo</i>	LC	-	-	II	G	900000-1500000	Azalan	49300000	17	0.00		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 17'dir. Cr3 için Proje EUAA'sı 9000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Kerkenez	<i>Falco tinnunculus</i>	LC	-	-	II	G	4300000-6700000	Azalan	106000000	38	0.00		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 38'dir. Cr3 için Proje EUAA'sı 43000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Kara Çaylak	<i>Milvus migrans</i>	LC	EN	I	II	G	4000000-5700000	Sabit	115653659	32	0.00		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 32'dir. Cr3 için, Proje EUAA'sı 40000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Tepeli Pelikan	<i>Pelecanus crispus</i>	NT	VU	I	II	G	11400-13400	Azalan	12600000	200	1.75		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 200'dür. Cr3 için Proje EUAA'sının 114 bireyi desteklemesi	ÖBU

													gerekmektedir, dolayısıyla tür bu kriter için uygundur. eBird'de Büyük Menderes Deltası ve Bafa Gölü'nden 150-250 arasında son sayımlar mevcuttur. BirdLife Türkiye tarafından Büyük Menderes Deltası için maksimum 400 kışlayan kuş ve minimum 42 üreyen çift, Bafa Gölü'nden ise 200'e kadar kışlayan birey rapor edilmiştir. ÖDA, tür için önemli bir üreme ve kışlama habitatıdır.	
Ak Pelikan	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	LC	EN	I	II	G	265000-295000	Bilinmiyor	51200000	32	0.01		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 32'dir. Cr3 için Proje AoA'sının 2650 bireyi desteklemesi gerekmektedir, bu nedenle tür bu kritere uygun değildir. EUAA'dan eBird verileri mevcut olduğundan, 2020'den itibaren yüksek bir sayım değerlendirmeye alınmıştır.	Tetikleyici değil
Karabatak	<i>Phalacrocorax carbo</i>	LC	-	-	II	G	1400000-2100000	Artan	312000000	1660	0.01		Proje EUAA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 1660'tır. Cr3 için Proje AoA'sı 140000 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir. 1660 birey, eBird'de bulunan EUAA'daki 2019 kış ortası kuş sayımlarından elde edilen yüksek bir sayıdır ve EUAA tarafından desteklenen beklenen maksimum sayımı temsil eder.	Tetikleyici değil
Çeltikçi	<i>Plegadis falcinellus</i>	LC	EN	I	II	G	230000-2220000	Azalan	199000000	2	0.00		Proje EUAA'sı, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 2'dir. Cr3 için Proje analizalanı 2300 bireyi desteklemelidir, bu nedenle tür bu kriter için uygun değildir.	Tetikleyici değil
Üveyik	<i>Streptopelia turtur</i>	VU		II B	III	L	12800000-47600000	Azalan	7080000				Türkiye'deki mevcut popülasyon büyüklüğü ve eğilimi bilinmemekle birlikte 2004 yılında 300.000 - 900.000 arasında olduğu ve azaldığı tahmin edilmiştir.	Tetikleyici değil

													Kirwan ve diğerleri (2008) bu türü yaygın ve yaygın bir yaz ziyaretçisi olarak tanımlamaktadır. EUAA içindeki tür popülasyonunun, türün küresel popülasyonları için önemli olması muhtemel değildir. Bu nedenle, CH tetikleyici veya ÖBU türü olarak değerlendirilmeyecektir.	
Tavşancıl	<i>Aquila fasciata</i>	LC	EN	I	II	L	20000-49999	Azalan	38400000	2	0.01		Proje EUAA'sı, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olmak için türlerin küresel popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Yıl boyunca desteklenen tahmini birey sayısı 2'dir. Cr3 için, Proje analiz alanının 200 bireyi desteklemesi gerekmektedir, bu nedenle tür bu kritere uygun değildir. PBF tanımlaması, türün ulusal koruma kaygısı taşınması ve bir çiftin EUAA içindeki Bafa Gölü'nde üremeye devam etmesi nedeniyle yapılmıştır.	ÖBU
Bataklık Kırlangıcı	<i>Glareola pratincola</i>	LC	VU	I	II	G	160000-600000	Azalan	21300000	Presence	-		Tür bir ÖDA tetikleyicisidir ve ÖAAA içinde oldukça büyük bir üreme popülasyonu mevcuttur, bu nedenle ÖBU belirlenmiştir.	ÖBU

Tablo 4-4: Yarasa Türleri için Kriter 1 ve 3'e dayalı Kritik Habitat Değerlendirmesi

Yaygın Adı	Bilimse Adı	IUCN Küresel	IUCN EU	IUCN Med	Bern	AB Habitat	L/G	Çarpışma Riski	Göç Durumu	Popülasyon Durumu	Küresel Popülasyon	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km ²)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılışı	Puan	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik
Akdeniz Genişkanatlı Yarasa	<i>Eptesicus anatolicus</i>	LC	-	-	I, II	IV	L	Orta	Yerleşik	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Unknown	-	0.5	Tetikleyici değil
Genişkanatlı Yarasa	<i>Eptesicus serotinus</i>	LC	-	-	I, II	IV	L	Orta	çoğunlukla yerleşik	Sabit	Bilinmiyor	Unknown	-	0.5	Tetikleyici değil
Savinin Cüce Yarasa	<i>Hypsugo savii</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Yüksek	Muhtemelen göçmen	Sabit	Bilinmiyor	15658670	-	2	ÖBU
Uzunkanatlı Yarasa	<i>Miniopterus schreibersii</i>	VU	-	-	I, II	II, IV	L	Yüksek	Orta ve uzun menzilli göçmen	Azalan	Bilinmiyor	19946710	-	3	ÖBU
Bıyıklı Kahverengi Yarasa	<i>Myotis aurascens</i>	LC	LC	LC	I, II	IV	L	Düşük	-	Sabit	Bilinmiyor	4766158	-	0	Tetikleyici değil
Küçük Farekulaklı Yarasa	<i>Myotis blythii</i>	LC	NT	NT	I, II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	Azalan	Bilinmiyor	23471950	-	0	Tetikleyici değil
Uzunayaklı Yarasa	<i>Myotis capaccinii</i>	VU	VU	VU	I, II	II, IV	L	Düşük	Orta seviye mevsimlik göçmen	Azalan	Bilinmiyor	5387022	-	2	ÖBU
Kirpikli Yarasa	<i>Myotis emarginatus</i>	LC	LC	LC	II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	Sabit	Bilinmiyor	15654608	-	0	Tetikleyici değil
Büyük Farekulaklı Yarasa	<i>Myotis myotis</i>	LC	LC	LC	II	II, IV	L	Düşük	Orta seviye göçmen	Sabit	Bilinmiyor	7071111	-	1	Tetikleyici değil
Bıyıklı Siyah Yarasa	<i>Myotis mystacinus</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	Bilinmiyor	Bilinmiyor	13823224	-	0	Tetikleyici değil
Akşamcı Yarasa	<i>Nyctalus noctula</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	Bilinmiyor	Bilinmiyor	24101079	-	2	ÖBU
Beyazseritli Yarasa	<i>Pipistrellus kuhlii</i>	LC	LC	LC	III	IV	G	Yüksek	Yerleşik	Bilinmiyor	Bilinmiyor	51385949	-	1	Tetikleyici değil
Sertderili Yarasa	<i>Pipistrellus nathusii</i>	LC	LC	LC	II	IV	G	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	Bilinmiyor	Bilinmiyor	11175990	-	2	ÖBU
Cüce Yarasa	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	LC	-	-	II	IV	G	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	Sabit	Bilinmiyor	Unknown	-	2	ÖBU
Balkan Uzunkulaklı Yarasa	<i>Plecotus kolombatovici</i>	LC	NT	LC	I, II	IV	L	Düşük	Sedentary	Azalan	Bilinmiyor	Unknown	-	0	Tetikleyici değil

Blasius Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus blasii</i>	LC	VU	NT	I, II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	Azalan	Bilinmiyor	8849478	-	0	Tetikleyici değil
Akdeniz Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus euryale</i>	NT	VU	VU	I, II	II, IV	L	Düşük	Yerleşik	Azalan	Bilinmiyor	10858126	-	0	Tetikleyici değil
Büyük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	LC	NT	NT	II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	Azalan	Bilinmiyor	Unknown	-	0	Tetikleyici değil
Küçük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	LC	NT	NT	II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	Azalan	Bilinmiyor	22157273	-	0	Tetikleyici değil
Mehely Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus mehelyi</i>	VU	VU	VU	II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	Azalan	Bilinmiyor	18885688	-	1	Tetikleyici değil
Buldog Yarasa	<i>Tadarida teniotis</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Yüksek	muhtemelen yerleşik	Bilinmiyor	Bilinmiyor	18885688	-	1	Tetikleyici değil
Çiftrenkli Yarasa	<i>Vespertilio murinus</i>	LC	LC	-	II	IV	L	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	Sabit	Bilinmiyor	25697109	-	2	ÖBU

*Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru tanımlamaları aşağıdaki kriterlerin her birine 1 puan verilerek yapılmıştır: (1) koruma durumunun VU veya daha yüksek olması, (2) çarpışma riskinin yüksek olması (orta için yarım puan) ve (3) türlerin orta veya uzun mesafe göçmeni olması. 2 veya 3 puan alan türler Öncelikli biyoçeşitlilik unsuru olarak dahil edilmiştir.

Tablo 4-5: Omurgasız Türler için Kritik Habitat Değerlendirmesi Kriter 1-3'e bağlıdır

Yaygın Adı	Bilimse Adı	IUCN	BERN	Habitat Direktifleri	L/G	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km ²)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılım	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik
Osmanlı Ateşi Kelebeği	<i>Lycaena ottomana</i>	LC	-	-	L	Bilinmiyor	Sabit	Bilinmiyor	-	Tür, Türkiye ve Akdeniz'de yaygındır ve popülasyonları güçlüdür. Bir dağ sırtında yer alan EA Projesi, türün tercih ettiği yaşam alanıyla örtüşmemektedir.	Tetikleyici değil
Glanduler Çekirgesi	<i>Bradyporus macrogaster</i>	EN	-	-	L	Bilinmiyor	Azalan	200000	-	Koca Göbekli Glandular Çalı Kırlangıcı, 0 ila 1.270 metre arasında değişen rakımlarda orman, çalılık ve otlak habitatlarında bulunur. Tür, kserik otların ve seyrek çalılıkların hakim olduğu bozkır benzeri habitatlarda yaşar, Anadolu'nun Ege kıyıları gibi bazı bölgelerde seyrek kserotermik meşe ormanları veya çalılık veya mezokserik ot birlikleri gibi Akdeniz vejetasyonuna girer. Tür, orman ve çalılık alanlar açısından seyrek bitki örtüsü alanlarını tercih eder. Proje EA'si bu tür habitatları içermemektedir. Bu nedenle, tür kritik habitat tetikleyici tür olarak değerlendirilmemektedir.	Tetikleyici değil

4.2 Kriter 4 : Yüksek Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler

Tablo 4-6: Kriter 4 Yüksek Derecede Tehdit Altında / Benzersiz Ekosistem Değerlendirmesi

EUNIS Habitat Tipi	AB Habitat Direktifi Ek I	IUCN	KH/ÖBU	Yüzde	EA içinde genişletme (ha)
F5.2-Makiler	-	-	Hayır	3%	132,31
F5.6-Termo-Akdeniz çalılıkları	-	-	Hayır	7%	339,37
F6.2-Doğu garajları	-	-	Hayır	7%	373,87
G2.9-Yaprak dökmeyen meyve bahçeleri ve korular	-	-	Hayır	69%	3561,4
I1.2-Pazar bahçeleri ve bahçecilikte karışık ürünler	-	-	Hayır	12%	619,1
J4.2-Yol ağları	-	-	Hayır	0	4,59
J2.3-Halen aktif kullanımda olan kırsal sanayi ve ticaret alanları	-	-	Hayır	0	19
J6.2-Evsel atıklar ve düzenli depolama sahaları	-	-	Hayır	1%	28,3
J1.2-Köylerin ve kent çeperlerinin konut binaları	-	-	Hayır	1%	60,06

4.3 Kriter 5 Temel evrimsel süreçler

Proje, yükseklik veya nem eğimleri ya da alanın benzersiz veya ayırt edici evrimsel süreçleri sürdürmek için hayati öneme sahip olduğunu düşündürecek diğer jeolojik, ekolojik veya evrimsel faktörler açısından çevredeki peyzajdan önemli ölçüde farklı değildir. İzolasyon, mekânsal heterojenlik ve çevresel gradyan zenginliği yoktur. Bu nedenle, Proje Kriter 5'i tetiklememektedir.

5 SONUÇ

Mevcut KHD sonuçları aşağıda sunulmuştur. Hem beyaz hem de gri literatürdeki boşluklar ve Projeye özgü temel durum nedeniyle, Kritik Habitat tetikleyicilerini güvenli bir şekilde sonuçlandırmak veya hariç tutmak için yeterli veri bulunmadığı değerlendirilmiştir. Bu nedenle KHD bir ön çalışma niteliğinde ve yüksek seviyededir. Hassas olarak tanımlanan biyolojik çeşitlilik değerleri, 2024 yılında daha fazla temel veri toplanması tavsiyesiyle birlikte aşağıda ÖBU tetikleyicileri olarak sunulmuştur. Geliştirilmiş mevcut durum sonuçlarına göre, KH tetikleyici türlerin doğru bir şekilde tanımlanması mümkün olacaktır. Bu nedenle, mevcut KHD çalışmasının sağlam, Projeye özgü verilerle önemli ölçüde revize edilmesi beklenmektedir.

Kritik Habitat Değerlendirmesi için mevcut verilere dayanarak, *Pelecanus crispus* (NT) türleri potansiyel Kriter 3 tetikleyici türler olarak değerlendirilmiş (Tablo 5-1) ve öncelikli biyoçeşitlilik özellikleri Tablo 5-1'de listelenmiştir.

Tablo 5-1: Kritik Habitat Tetikleyici Türler

Bilimsel Adı	IUCN	CH Tetikleme Kriteri	Kaynak
Kuş			
<i>Pelecanus crispus</i>		Potansiyel Cr3	Gözlem

Tablo 5-2: Öncelikli Biyoçeşitlilik Özellikleri

Bilimsel Adı	IUCN	Kaynak
Bitki		
<i>Globularia alypum</i>	LC/VU(Nat.)	Literatür
Kuş		
<i>Aquila fasciata</i>	LC	Literatür
<i>Glareola pratincola</i>	LC	Gözlem
<i>Pelecanus crispus</i>	NT	Literatür
Yarasa		
<i>Hypsugo savii</i>	LC	Literatür
<i>Miniopterus schreibersii</i>	VU	Literatür
<i>Myotis capaccini</i>	VU	Literatür
<i>Nyctalus noctula</i>	LC	Literatür
<i>Pipistrellus nathusii</i>	LC	Gözlem
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	LC	Gözlem
<i>Vespertilio murinus</i>	LC	Literatür
Sürüngen		
<i>Testudo graeca</i>	VU	Gözlem

